

L'OPINIÓ

Any V-Número 308
Preu: 10 cèntims

BARCELONA • Diumenge, 29 de maig 1932

AMB UN HOME COM AZAÑA
AL CAP DEL GOVERN DE LA
REPUBLICA, ES EN VA TOT
EL QUE FACIN PER ABATRE-
LA ELS SEUS ENEMIGS

LA BATALLA DE L'ESTATUT

Després del discurs del senyor Azaña

POBRE SENYOR ROYO!...

MADRID, 28.—El senyor Royo Villanova ha adreçat una lletra al president de la Comissió de Responsabilitats presentant la dimissió irrevocable del seu càrrec de vocal de la mateixa. Estima el senyor Royo Villanova que cap de les responsabilitats que s'han enjudiciat, ni les que puguin enjudiciar-se, no és tan greu com la que incorrerien el Govern i les Corts, si, a pesar del precepte terminant de la Constitució, fós lliurada la Instrucció Pública al nacionalisme antiespanyol.

COMENTARIS DE LA PREMSA MADRILENYA

MADRID, 28.—Moits dels periòdics d'avui publiquen el text íntegre del discurs del senyor Azaña.

Els comentaris que es fan sobre la part política del discurs del cap del Govern fan ressaltar l'apel·lació que féu el senyor Lerroux, posant-se de relleu que per primera vegada el senyor Azaña s'ha preocupat de la seva successió al Govern. Es refereix a la gran importància i transcendència de l'apel·lació feta al senyor Lerroux i al partit radical, com els seus futurs successors.

Aquesta part política del discurs del senyor Azaña ha estat també objecte de molts comentaris en els cicles polítics. Els radicals l'interpreten en el sentit que està demostrat que sempre que es tracta d'un assumpte transcendent, s'ha d'acudir al seu cap i a ella.

També comenten extensament els periòdics la part del discurs que es refereix a l'Estatut de Catalunya. "El Liberal" elogia moltíssim el discurs i diu que a la capçalera del banc blau hi ha un home d'Estat, sincer, rellevant i decidit. El discurs fou quelcom magnífic i d'una eficàcia formidable. "El Socialista" dedica també grans elogis al discurs del senyor Azaña i diu que ho esperava, tota vegada que el senyor Azaña és un estadista autèntic. El compara el periòdic amb Cavour, Gambetta i Bismarck.

"El Sol" qualifica d'històric el discurs i diu que haurà d'ésser fecundíssim i de profundes conseqüències.

"Ahorra" afirma que el discurs del cap del Govern ha plantejat, en un pla viable, la qüestió de l'Estatut, encaminant-la cap a la solució.

"El Imparcial" diu que el discurs sembla pronunciat al local del "Centre Autonomista de Dependents i del Comerç i de la Indústria" i no al Congrés, i això sembla veritat, mirant a molts escons.

"El Debate" manifesta que, llegit amb deteniment i serenitat el discurs del senyor Azaña, veuran molts dels que l'aplaudiren que s'equivocaren.

Diu "A. B. C.":
"Convenían los diputados en que el discurso del señor Azaña había sido eminentemente político desde su comienzo hasta el final; pero se fijaban de un modo especial en la parte que más directamente puede afectar a la situación parlamentaria, es decir, a la relación del Gobierno con el grupo que acudilla D. Alejandro Lerroux. Se decía que el largo período que dedicó el señor Azaña al jefe de los radicales envolvía varios propósitos: uno de ellos el de conseguir que el señor Lerroux compartiera la responsabilidad en un asunto nacional que debe afectar del mismo modo a todos los republicanos. Por eso el señor Azaña subrayó con ahínco la actitud del señor Lerroux en su pasado discurso, en el que se ligó a una solución conciliadora del problema. Otro de los propósitos, a juicio de los diputados comentaristas, fué el de proveer cualquier abstención en la mayoría, que sería funesta por el número verdaderamente estricto de votos con que el Gobierno cuenta para los acuerdos, y en este caso el señor Lerroux podría suplir las deficiencias. Por último hacían notar

que el señor Azaña, por primera vez, había dibujado la sucesión de este Gobierno, personificándola en el señor Lerroux, con lo que obligaban más a éste a una política de colaboración en el trascendental problema del Estatuto.

Todo esto, a juicio de los diputados a que nos referimos, explicaba de modo suficiente los elogios del señor Azaña al jefe radical; sobre todo según los comentaristas, si se tiene en cuenta que el presidente del Consejo no es dado a la lisonja".

Tota la premsa de la nit dedica grans comentaris al discurs del senyor Azaña.

"Luz" examina els diversos punts del discurs del president del Consell i diu que ara no és el moment de tractar sobre els extrems de l'Estatut, sinó segons es vagin posant a discussió. Per ara ens basta assenyalar les orientacions encaminades, en línia recta, com correspon al vertader governant, a resoldre, sense vacil·lació, el problema.

"La Voz" diu que hi ha considerables errors greus en el discurs del senyor Azaña. El diari troba no-bo el concepte de la Universitat bilingüe, la solució de l'ordre públic i la manera d'enfocar la Justícia. En canvi considera encertat el punt relatiu a les lleis de Treball, corresponent a l'Estat la legislació i a la Generalitat la seva aplicació.

"Informaciones" comenta també el discurs del senyor Azaña i diu que produí molt bona impressió a la Cambra, però dolenta al càrrec.

ELS ADVOCATS RADICALS.-UN DISCURS DEL SENYOR LERROUX

Madrid, 28. — A les dues de la tarda, s'ha celebrat a Casa Joan, l'esmorzar que els advocats radicals ofereixen al seu cap, senyor Lerroux.

Han assistit uns tres-cents començals, advocats.

En aixecar-se a parlar el senyor Lerroux, fou ovacionat. Començà dient que aquesta reunió d'homes de lleis era una lliçó per a aquells que diuen que el Partit Radical es nodreix d'alfabets.

Diu, dirigint-se als advocats del partit, que aquest no es considerarà en condicions de garantir l'esdevenidor de la República mentre no hagin sortit de l'escola aquells homes que han d'ocupar els primers llocs de la governació d'Espanya.

Referint-se al moviment de protesta contra l'Estatut de Catalunya, diu que els homes de Dret tenen l'obligació d'estudiar-los dins de la llei per a apreciar si són o no fonamentals.

Es necessari — afegeix — que s'acordi una llei que resolgui, definitivament, el problema.

A mans del Partit Radical — següent dient — podeu tenir la seguretat que mai no es trencarà la unitat nacional.

El Partit Radical — afegeix — és enemic de la política de dretes, però no pot negar-se a admetre els homès procedents d'aquest camp per a evitar que engruxeixin núclis hostils a la República. Nosaltres — afegeix — estem situats a una zona moderada de la política nacional, en defensa, primer que res, de la República. El senyor Lerroux expressa els seus sentiments d'amor per Catalunya. Els catalans — diu — tenen iguals honors que altres regions i en canvi, disfruten de compensacions que aquestes no tenen. Sollicita la confiança del Partit Radical per a aquest problema que ell coneix molt bé. El Partit Radical, des del Govern, resoldrà el problema sense atemptar contra la unitat espanyola.

L'orador acaba amb frases molt eloqüents, recomanant a tots que no semblin la discòrdia, car la República necessita de tota mena de sacrificis.

El senyor Lerroux fou ovacionat en acabar el seu discurs.

Passi-ho bé, senyor Royo!

Passi-ho bé, senyor Royo! En acomiadar - nos de vostè, ens acomiadem de tota una versió de la història d'Espanya, i ens acomiadem també, d'una Castella fantàstica. Tot això és ben mort. En la sessió memorable de divendres, finà l'Espanya unitària.

Això sí; reconeixem que la mort tingué lloc en mig de l'emoció autèntica de la Cambra. Tot això gràcies a un gran castellà i gran nou espanyol: don Manuel Azaña. Perquè si l'Espanya centralista arriba a refiar-se de vostè... la mort l'atrapa sense ni gota de dignitat, en mig de les rialles unànimes del Parlament! Que no ho veu, senyor Royo Villanova que els "intermezos" còmics només encaixaven a les antigues Corts? Que no se n'ha adonat que per primera vegada els polítics es comporten seriosament?

Passi-ho bé, senyor Royo Villanova! Prometem no comentar mai més cap faècia seva. Ens privem d'un tema fàcil, és veritat. Però no seria lògic que avui li celebressim els funerals i d'ací uns dies el desenterréssim.

No li serveix rancúnia. Sentim per a vostè més aviat llàstima. Trobar-se tot sol al Parlament, quan un home es creu intèrpret de la veritat! Tot sol! Almenys li hagués fet costat l'Emiliano Iglesias!

L'AGITACIO EXTREMISTA

A SEVILLA UN OBRER CONCEPUAT COM ESQUIROL HA ESTAT MORT A TRETS.-UN ALTRE HA ESTAT FERIT GREUMENT D'UNA GANIVETADA

Durant tot el dia la policia ha estat practicant nombroses detencions de dirigents d'organitzacions obreres i són de caràcter transitori, fins que passin avui i demà, que seran novament posats en llibertat.

Ahir, al matí, foren detinguts set individus a Sardanyola i a Ripollet, que són els porten el moviment obrer per aquells pobles.

Ahir, a la tarda, a Barcelona s'efectuà una detenció, a la qual es concedeix importància.

Fa dies que d'una caserna de Barcelona desapareguen dues pistoles de guerra i el general de la quarta regió posà el fet a coneixement del cap de policia. Aquesta tenia notícia que el propietari d'un quiosc, Capote Hurtado, que és molt conegut com a anarquista, tenia tractes amb elements avançats i tenia visites quelcom sospitoses. La policia efectuà un escorcoll al quiosc i al domicili d'aquest individu i hi trobà unes municions per a pistola de guerra, procedents de la "maestranza" de Sevilla. Tot fa suposar que el detingut està en el secret de la desaparició de les pistoles.

Entre els detinguts es troba un xicot jove que repartia fulles clandestines i dos individus estrangers, suposats propagandistes d'idees extremistes.

També es tingueren notícies que a la Presó es preparava un cop. S'hi féu un escorcoll i això molestà els detinguts, que estaven molt inquietos.

MANIFESTACIONS DEL SENYOR GASSOL

Ahir al migdia els periodistes que fan informació diària al Palau de la Generalitat, coincidiren a la galeria gòtica amb el conseller de Cultura senyor Ventura Gassol, que feia poca estona havia tornat de Madrid en avió.

Interrogat pels repòrters, respecte la impressió que li havia produït el discurs del senyor Azaña al Parlament, el senyor Gassol manifestà que era realment formidable entre tots els diputats, especialment entre els de la minoria catalana.

—El senyor Azaña—afegeix—s'ha acarat amb valentia amb la història d'Espanya, intentant rectificar-la i assenyalant les normes a seguir des d'ara. Es un perfecte home de llibertat que ha de crear l'Espanya nova. Si impera l'esperit d'Azaña al Parlament, serà molt més fàcil i planera la defensa de l'articulat de l'Estatut, i la seva immediata discussió. Jo sentia en ell una veu històrica. En parlar dels Reis Catòlics adreçà la paraula a les estàtues de marbre que hi ha instal·lades a la Cambra.

Els que som radicals en la qüestió catalana hem de sentir una especial satisfacció davant l'admirable parlament del cap del Govern, el qual

demostrà que coneixia la nostra test. Parlava de nacionalisme, reconeixent la diversitat dels pobles ibèrics—Bascònia, Galícia, Catalunya—i no parlà mai de concedir, sinó de reconèixer, posant les dues parts en un mateix pla. Aplicant aquest esperit no hi ha dubte que arribarem ben aviat a una entesa cordial, i serà possible de col·laborar en la seva obra. A nosaltres ens plaurà prestar aquesta col·laboració a una Espanya com la que predica Azaña. La seva fidelitat i desinterès han d'ésser degudament avalorats pels catalans i hem de correspondre-li amb idèntica fidelitat. Azaña, en desfer l'argumentació dels altres oradors que en aquests debats intervingueren, ho féu amb respecte i emoció.

En acabar el seu parlament fou objecte d'una entusiasta i llarga ovació per tota la Cambra. Els periodistes —que regularment s'abstenen de manifestar-se—van aplaudir amb entusiasme.

Pel que fa als discursos, el senyor Gassol manifestà que el del senyor Royo Villanova fou en excés dolent i grotesc, molt propi de la seva personalitat, i el del senyor Sánchez Román pecà d'excessiva violència.

El senyor Gassol, no tenint cap altra notícia per comunicar als repòrters, s'acomiadà d'ells amb l'amabilitat que li és habitual.

AQUESTA EDICIO DE "L'OPINIÓ" CONTÉ EL TEXT ÍNTEGRE DEL DISCURS DEL SR. AZAÑA SOBRE L'ESTATUT

A darrera hora de la tarda es reforçà la guàrdia exterior, en evitació d'algun incident.

Durant tota la nit la policia efectuà escorcolls i detencions.

Les autoritats han muntat un servei de matinada per tal de garantir la sortida dels tramvies i autòmnbibus.

També han estat decomissats, com en altres ocasions, diversos cotxes i camions.

Els detinguts a Prefectura a primeres hores de la nit eren catorze, per a les delegacions n'hi havia més.

Per millorar el servei, tots els agents

E LABORACIO DE L'ESTATUT GALLEC

Orense, 28. — Després de canviar impressions amb les autoritats municipals i provincials, sortí cap a Vigo la comissió municipal de l'Estatut gallec, la qual va venir a aquesta procedent de Santiago. En les entrevistes es tractà de la pròxima assemblea de municipis que es celebrarà a Santiago per a discutir el règim autòmic de Galícia.

Els comissionats foren obsequiats per l'alcalde amb un esmorzar a l'Hotel Roma, assistint-hi els regidors i diputats i el President de la Diputació.

Es pronunciaren discursos en pro de l'Estatut i de l'esdevenidor de Galícia.

de la brigada criminal han passat a pertànyer a la social.

UN ATEMPTAT A SEVILLA UN HOME MORT

Madrid, 28. — El ministre de la Governació, en rebre els periodistes, els ha manifestat que l'interessava fer constar amb referència a la intervenció parlamentària del senyor Fernández Castillejos, que fa uns quants dies assegurava al Congrés que la recollida de l'ordi era una fantasia, que, segons li acabava de comunicar el governador civil de Sevilla, dimarts vinent acabarà la recolecció a tota la província.

Respecte a la vaga de Sevilla, he de comunicar-los una notícia desagradable. Aquest matí un pobre home que portava un carro de mà, ha estat objecte d'un atemptat per uns desconeguts, els quals sens dubte l'han pres per un dels obrers en vaga del servei de neteja. El desgraciat ha caigut a terra mortalment ferit a conseqüència dels disparos.

Per últim el senyor Casares Quiroga, al·ludit pels periodistes, els ha manifestat que, llevat d'alguna manifestació que es pogués produir demà, la tranquil·litat a Madrid no serà alterada.

I de províncies?
A províncies crec que ocorrerà el mateix, i sols tinc notícies que alguna hom vol fer algun aldarull.

(Segueix a la pàgina 10)